

MURÁNSKE 3 NOVINY

I. ROČNÍK • ŠTVRTROČNÍK • OKTÓBER 2008

5 Sk / 0,17 €

Vážení občania!

V súčasnom období, keď sa naša obec Muráň rozvíja do krásy, prichádza potreba informovať aj našich občanov, že to, čo sa urobilo – skrásli – stalo to nemalo financií a námahy. Je preto na nás, aby sme si to šetrili, nedovoľovali nič devastovať, znečisťovať. Naopak, keď sa budeme všetci o našu obec starať, bude sa rozrastať do krásy a v takej sa nám bude žiť tak, že nám všetci budú závidieť. Urobme tak aj pre našu novú generáciu. Vedme ju k tomu, aby v začatom trende ona ďalej pokračovala.

Sme hrdí, že naše krásne hory – Muránska planina – sú „Národný park“. Sú čím ďalej – tým viac navštevované turistami. Privítali

sme to, že autá sú odstavené v Muráni a pešou túrou obdivujú krásy či už hradu, alebo iných krásnych miest a zákutí v parku. Je správne, že takto naša krásna príroda nebude ničená exhalátmi a znečistená odpadkami.

Privítali sme aj vydávanie tuzajších novín, kde na ich stránkach budeme oboznamovaní so životom našej obce, o kultúrnych podujatiach, športe a inom. Je samozrejme, že je to prínos pre našu obec a ďakujem ich vedeniu, ako aj vedeniu obce, vedeniu „Národného parku“, že sa všetci zaslúžili o rozvoj našej obce, za všetko, čo sa urobilo v prospech nej a čo sa ešte v budúcnosti urobí.

GABRIELA PALUŠOVÁ

Z redakčného stola Muránskych novín

V 3. čísle našej obecnej tlače sa čitateľom prihovára členka redakcie ADELA MICHALSKÁ, naznačuje svoje predstavy o obsahu novín, obracia sa na všetky vekové kategórie občanov, najmä však na našu mládež. Približuje zároveň vlastné dlhoročné dopisovateľské aktivity.

Z čoho máte radosť a čo vás znepokojuje ako člena redakcie?

„Muránske noviny si pomaly nachádzajú okruh čitateľov aj prispievateľov. Čoraz viac čitateľov prejavuje záujem nielen si v nich čítať, ale svojimi príspevkami sa podieľať na ich popularite. Priznajme si, že koľkí píšú, kreslia, komponujú iba do šuplíka. Hoci v našej obci žije veľa starších občanov a tých ešte skôr narodených, máme tu aj veľa šikovných a schopných mladých ľudí. Chceme o vás vedieť viac! Preto vyzývame všetkých stredoškôľakov aj vysokoškôľakov – dajte nám o sebe vedieť. Ako a kde študujete, čím sa zaoberáte vo voľnom čase. Zaujímajú vás život vo vašej obci? Porovnajte ho so životom v meste. Čo je doma lepšie ako vo svete? A naopak – čo by ste tu chceli zmeniť? Iste viacerí z vás brigádovali, žili a pracovali 1-2 roky v zahraničí. Čo vám dali tieto skúsenosti? Podelte sa s nami o všetko zaujímavé, poučné, veselé i smutné. Iste máte množstvo príhod. Dajte svoje myšlienky na papier, pochváľte sa, priateľov alebo i pokritizujte. Mám radosť, keď sa občania zaujímajú a túžobne očakávajú každé nasledujúce číslo. Ja osobne

som rada, že sa môžeme podieľať na tvorbe Muránskych novín.“

Aký je profil redaktora?

„Prvé moje kontakty s písaním, s literárnou tvorbou siahajú do školských lavíc. Neskôr moja publikačná činnosť pokračovala v Učiteľských novinách, v časopise Vychovávateľ, v Revúckych listoch. V Muránskych novinách mám na starostlivosť stranu Zo života základnej a materskej školy a nadväzujúce na ňu Školoviny. Bohatá a pestrá činnosť žiakov základnej školy ma bude vždy motivovať k písaniu zaujímavých príspevkov. Mojm koníčkom zostáva environmentálna výchova. Vo svojej práci mám vždy na pamäti výrok istého múdreho človeka, ktorý tvrdil, že aj tá myšlienka je nepotrebná, ak si nenájde cestu k ľuďom!“

Námestie v Muráni v novom šate

Obec Muráň pre svoje okolie bola v minulosti aj v súčasnej dobe navštevovaná turistami z celej republiky, ba aj zo zahraničia. Na svoje si prišli aj poľovníci a rôzni zahraniční hostia. Túto skutočnosť som si uvedomovala od raného detstva. V mojej detskej fantázii sa rodili myšlienky, rôzne otázky. Prečo je obec Muráň málo známa, pre-

čo sa nezviditeľní, kedy sa opraví napr. námestie atď. Moja túžba sa splnila až dnes, keď som už nie občanok Muráňa štyri desaťročia. Pozde, ale predsa. Návštevníkov, turistov pribúda z roka na rok.

Mnohí sa tu stále vracajú, aby sa pokochali v úžasnej prírode a utužili si svoje zdravie. Čo moju osobu v poslednej dobe oslovilo? Pekne

a vkusne upravené námestie, vrátane trávnikov a vydláždených priestorov. Verte mi, alebo nie, pred týmto projektom a jeho realizáciou by zložilo poklonu aj samotné panstvo Muránskeho hradu.

S čím sa môže ešte obec pochváliť? Prechádzať cez Muráň a nenavštíviť reštauráciu „Koruna“, nechutnať miestne špeciality muránskeho rezeňa a muránske buchty by bola veľká škoda pre každého gurmána.

Spomínať Muráň, poukazovať na kladné stránky obce a nespomenúť spevácku skupinu „Levenda“ so svojou 93 ročnou sólistkou by tiež bol veľký hriech. Nuž čo k tomu ešte dodať? Snáď len toľko, aby toto vznanie moje rodnej obci bolo ďalšou pevnou vzpruhou pre pracovníkov obecného úradu a miestneho zastupiteľstva, aby prichádzali s novými nápadmi, ako zveľadiť obec, tak aby bola z roka na rok krajšia.

Božena Galovičová
rod. Grendová, Revúca

Zachránime si areál Muránskeho hradu?

Kto nebol a nevidel, neuverí. Aj takto by sa dalo stručne komentovať to, čo sa dialo v nedeľu 15. júna 2008 na Muránskom hrade. Plagáty aj v Revúcej oznamovali, že sa pre Muráňčanov, ale aj pre cezpoľných, budú konať Muránske hradné hry a ony sa aj vďaka organizátorom naozaj konali.

Na samotnom hradnom brale Cigánka majú svoje záujmy až tri organizácie, ktorých činnosť sa prelína. Niekedy sa ich názory rôznia, ale dochádza aj k stretom. Územie je v katastri obce Muráň a nielen starosta, ale aj veľká časť obyvateľov má snahu so zručeniami hradu niečo urobiť tak, aby boli pre turistov naozaj lákadlom. Krásne zelené lesy v okolí i plochu hradu užívajú a spravujú Lesy Slovenskej republiky, š.p., Odštepny závod Revúca. No a štátna ochrana prírody prostredníctvom Správy Národného parku Muránska planina zabezpečuje ochranu všetkého živého i neživého, nakoľko je to územie s vyšším stupňom ochrany. V tomto prípade však spojili svoje sily a spolu pripravili akciu, ktorá mala niekoľko nosných myšlienok. Ako v príhovore povedal starosta Muráňa Ing. Roman Goldschmidt, príprava projektovej dokumentácie na zachovanie hradného areálu bude stáť viac ako 130 tisíc eur, preto už cestou na hrad „lúpežní rytieri“ prepadávali prichádzajúcich a do pokladnice zbierali, čo boli návštevníci ochotní „pustiť“. Za odmenu im však šermiarska skupina Berezun z Brezna predviedla, ako sa dá proti zločinníkovi brániť mečom či obuchom, poskytl aj rady, ako si zachrániť hľadáčik života pri poranení. Deti Zo základnej školy z Muráňa zas oživilí povest o Cigánke-kapitánke, ktorá svojho času pôsobila na hrade. Veľmi zaujímavý program pripravili aj Sokolári sv. Bavona z Banskej Štiavnice, ktorí mali so sebou štyroch operených dravcov a svoje „kúsky“ predviedol aj čierny krkavec.

Traja dokážu viac

A aby toho nebolo málo, v celom areáli hradu boli pripravené pre deti i dospelých ďalšie aktivity, ktoré zaujali i pobavili. Lesní pedagógovia z OZ Revúca záujemcom ukázali, ako sa dá príroda vnímať všetkými zmyslami a ochránari informovali o „stravnom lístku“ medveďa - mrmloša, ktorý sa na ten deň nasťahoval do svojho brlohu priamo na hrad. No a zvierat sa na opíchej dráhe mali právo len deti, ale záujemcov bolo vždy plno. Všetci príjemne unavení, ale bohatší o množstvo zážitkov odchádzali smerom ku chate, kde mali možnosť pivožiť sa ešte na voze ťahanom povestnými muránskymi norikmi. A keďže celku vyšlo aj počasie, verím, že nikto, kto sa na Muránsky hrad vybral, neobanoval.

Organizátori na záver sľúbili, že na rok zas potiahnu za jeden povraz a opäť pripraví Muránske hradné hry. Aj týmto príkladom sme chceli ukázať, že keď sa chce, tak aj „konkurenčné“ organizácie vedia spolu zorganizovať podujatie pre tých, o ktorých v konečnom dôsledku všetkým ide. Šťastné úsmevy detí a iskríčky v očiach boli pre nás najkrajšou odmenou.

Za organizátorov Ing. Igor Vizslai,
LSR, š.p., OZ Revúca

OTÁZKY NA TELO ZÁSTUPCOVI STAROSTU OBCE

Ing. Pavel Kochjar je zástupcom starostu obce Muráň. Poznáme ho ako vzorného manžela a starostlivého otca 4 detí. Má 47 rokov a je zamestnaný ako manažér v súkromnej firme. Otázky, ktoré sme mu položili, netýkajú sa len obecných záležitostí, ale sú orientované aj na jeho súkromie.

"Najprv sa musím vyjadriť k úvodu. Či som vzorný manžel a starostlivý otec, to nech v budúcnosti zhodnotia moje deti a ten Najvyšší."

1. Ako hodnotíte prácu poslancov v obecnom zastupiteľstve?

"Myslím si, že prácu poslancov možno hodnotiť iba v zmysle zákona o obecnom zriadení, ktorý presne stanovuje práva a povinnosti poslancov. Poslanec je členom obecného zastupiteľstva, ktoré rukuje v zbere. Je spôsobilé rokovať a uznášať sa vtedy, ak je prítomná nadpolovičná väčšina všetkých poslancov. V našej obci je 7 poslancov. Na prijatie uznesenia obecného zastupiteľstva je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny prítomných poslancov, na prijatie nariadenia je potrebný súhlas trojpäťtinovej väčšiny poslancov. Ako a čo sa na rokovaníach prejednáva, kto ako hlasuje a prispieva k konečnej formulácii konkrétneho uznesenia mi neprináleží hodnotiť, pretože to by bol iba môj subjektívny názor. Každé zasadnutie obecného zastupiteľstva je predsa verejné, a teda prístupné každému občanovi. A mne je skôr ľúto, že občania túto možnosť nevyužívajú - česť niekoľkým výnimkám. A mimo zasadania OcZ je poslanec občanom ako každý iný."

2. Čo považujete za najväčší úspech pri plnení úloh v obci?

"Za najväčší úspech považujem, že poslanci medzi sebou a tiež spolu so starostom obce Ing. Romanom Goldschmidtom našli pri riešení úloh a pri organizovaní obecných akcií spoločnú reč, pretože bez vzájomnej spolupráce a rešpektovania sa je napredovanie nemožné."

3. Čo by ste zmenili, resp. čo sa nevydарило podľa vašich predstáv?

"Na takéto otázky musí každý človek, ktorý je aspoň trochu sebakritický a pozitívne zmýšľajúci, odpovedať: Je toho veľa. Hneď si ale musíme položiť otázku, či vtedajšia politická, ekonomická alebo spoločenská situácia to umožnila, alebo či bolo v našich silách spraviť viac a lepšie?"

4. Aké je vaše životné krédo, ktorým sa riadite nielen v spoločenskom, ale aj v súkromnom živote?

"Služba! Služba rodine, služba dedine a ostatným ľuďom. Každý na svojom poste. Za dôležité považujem to, čo dobré spraví človek pre iných a nie iba pre seba."

5. Napriek svojmu zaneprázdneniu zostáva vám nejaký voľný čas aj na relax?

"Samozrejme. Po ťažkom dni mi dobre padne pokosiť záhradu, či narúbať drevo. Aj to je relax. Moje koníčky: jaskyniarstvo, turistika, cykloturistika a lyžovanie - všetko je ale veľmi náročné na čas, a preto

FOTO OcÚ : Zástupca starostu obce Muráň Ing. PAVEL KOCHJAR. Jeho životné krédo: "Služba! Služba rodine, služba dedine a ostatným ľuďom ..."

dnes je to už iba sporadické. Napríklad pri prevádzkovaní vleku pri TJ, pri organizovaní prechodov Muránskou planinou a pri výletoch so svojimi deťmi.

6. Čo vám na správaní obyvateľov Muráňa najviac prekáža?

"Neviem pochopiť, prečo niektorí hádzajú odpadky, kam nepatria, veď za zber a odvoz odpadkov platíme všetci. Toto by som nekompromisne trestal, napríklad finančnými pokutami. Najväčší problém je vinníkov prichytiť pri čine alebo im to vierohodne dokázať."

7. Ako sa vám javí muránska mládež? Má dostatočný priestor pre svoje záujmové voľnočasové aktivity?

"V posledných rokoch sa v rámci obecného rozpočtu investovalo

nemálo finančných prostriedkov do rozvoja športovísk. Určite sa ale nájdu takí, ktorí si myslia, že je to málo, alebo by chceli niečo iné. Ale ešte ani raz sa nestalo, aby niekto z radov mládeže prišiel na zasadnutie obecného zastupiteľstva s požiadavkou alebo konkrét-

ným návrhom. Na druhej strane, nie je to tak dávno, keď som aj ja patrilo do radov mládeže. Organizovali sme zábavy. A tiež sme boli nespokojní, že nám obec nevytvára dostatočný priestor na voľnočasové aktivity. Pochopili sme ale, že bez vlastného prínosu nebudeme mať nič."

8. Keby ste vy osobne mali voľného času neúrekom, ako by ste ho využili?

"Najviac času by som venoval rodine - deťom a štúdiu nových informácií."

9. Do čoho by ste naopak investovali, keby ste peňazí mali neúrekom?

"V rodine alebo obci? V rodine neúrekom nechcem - stačí na slušné živobytie a vzdelanie detí. A v obci - dokončiť kanalizáciu, opraviť cesty a investovať do rozvoja cestovného ruchu s náležitou, ale nie prehnanou ochranou Muránskej planiny. Planina by mala slúžiť na relax a oddych všetkým ľuďom a nie iba ochranárom."

10. Čo považujete v medziľudských vzťahoch za najdôležitejšie?

"Vzájomne sa rešpektovať a pomáhať si."

Za rozhovor ďakuje
Mgr. Ružena Svoreňová

Čo treba vybaviť skôr, ako začneme stavať

Stavebný zákon č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov.

Stavebník pri uskutočňovaní stavieb, stavebných úprav a udržiavacích prác je povinný vopred písomne ohlásiť stavebnému úradu, ktorým je obec. Žiadosť o vydanie stavebného povolenia musí obsahovať tieto prílohy:

- doklad o vlastníckom vzťahu k pozemku alebo stavby,
 - kópia z mapy katastra nehnuteľnosti,
 - projektová dokumentácia stavby vypracovaná oprávnenou osobou v troch vyhotoveniach,
 - vyjadrenia dotknutých orgánov štátnej správy a obce,
 - pri stavbe vykonávanej svojpomocne vyjadrenie stavebného dozoru, že bude vykonávať, odborný dozor nad realizáciou stavby.
- Ohlásenie drobnej stavby, ktorá tvorí doplnkovú funkciu pre hlavnú stavbu, napr. kôlne, práčovne, letné kuchyne, prístrešky, stavby na chov drobného zvieratstva, oploštenie atď., ak ich zastavaná plocha nepresahuje 25 m² a výška 5 m, sa podáva zvyčajne na predtlačenom formulári.
- Pripojí sa - jednoduchý situačný náčrt,
- doklad o vlastníckom vzťahu k pozemku,
 - kópia z mapy katastra nehnuteľnosti.
- Udržiavacie práce sú najmä opravy

fasády, oprava strešnej krytiny, výmena odkvapových žlabov, opravy a výmena komínov, podláh, okien, dlaží, maliarske a natieračské práce.

Správne poplatky pri žiadosti o stavebné povolenie

1. Na stavbu rodinného domu - 1000 Sk/33 eur.
2. Na stavbu bytových domov - 2000 Sk/66 eur.
3. Na stavby na individuálnu rekreáciu / rekreačné chaty, domy, záhradkárske chaty /
 - ak zastavaná plocha nepresahuje 25 m² - 700 / 23 eur.
 - ak zastavaná plocha presahuje 25 m² 1200 Sk / 39 eur.
4. Na zmeny dokončených stavieb na bývanie alebo individuálnu rekreáciu 700Sk / 23 eur.
5. Na stavby, ktoré plnia doplnkovú funkciu rodinného domu alebo na podnikateľskú činnosť 500 Sk / 16 eur.
6. Na stavbu garáže 700 Sk / 23 eur.
7. Na ostatné neuvedené stavby a na zmeny týchto dokončených stavieb pri predpokladanom rozpočtovom náklade:
 - do 1,5 mil. Sk - 1 000 Sk / 33 eur.
 - nad 1,5 mil. Sk do 3 mil. Sk - 1 500 Sk / 49 eur.
 - nad 3 mil. Sk do 10 mil. Sk - 2 000 Sk / 66 eur.
 - nad 10 mil. Sk do 100 mil. Sk - 3 500 Sk / 116 eur.

8. Na stavby dočasných objektov zariadení stanoviska, ak sa vydáva samostatné stavebné povolenie - 500 Sk / 17 eur.

Od poplatku za vydanie stavebného povolenia na zmeny stavieb na bývanie sú oslobodení občania s ťažkým zdravotným postihnutím.

Informácie o poplatkoch za úradné tlačivá

Výpis z matrik:

V zmysle zákona NR SR č. 154/1994 Z. z. o matrikách v znení neskorších predpisov vyhotovenie úradných výpisov z matriky a to rodný list, sobášny list možno vydať žiadateľovi osobne, len ak preukáže svoju totožnosť inak sa mu zasiela do vlastných rúk. Poplatok za výpisy z knihy manželstiev, úmrtí a narodení je za každú začatú stranu 50 Sk / 1€.

Nahliadnutie do matričných kníh: 50,- Sk/ 1€.

Podľa zákona 145/95 Zb. položka 17 písmena d matričný úrad vyberie správny poplatok 2.000,- Sk / 66 € za uzavretie manželstva mimo úradne určenú miestnosť.

Povolenie uzavrieť manželstvo na inom než príslušnom matričnom úrade 2000 Sk / 6 €.

Uzavretie manželstva pred iným než príslušným matričným úradom 500 Sk / 16 €.

ŽIVOT

Život - ťažko ho definovať v jednom slove

Niektí si vôkol neho stavia plot. Iný mu šije stále nové šaty. Život sú veselé i smutné piesne. Koľko je ľudí, toľkokrát každý z nich bude mať po svojom život rá.

Vážení spoluobčania, milí jubilanti!

V živote človeka prídu chvíle, keď začne uvažovať o svojom živote a hodnotiť svoju životnú cestu. Na tvári sa strieda úsmev so slzami.

Veď boli radosti a boli aj smútky. Všetko môže človek na svete za-

staviť, ale nikdy sa mu nepodarí zastaviť čas. Čas je riekou života. Míňa sa deň za dňom, rok za rokom a my sa pri jeho toku občas zastavíme, aby sme si uvedomili určitý medzník vo svojom živote.

Čas života je neúprosný, svojvoľne farbí vlasy na bielo a brzdí vráskami tvár. Jedno však nedokázal zmeniť - váš čistý, úprimný, obdivuhodný vzťah a lásku. Lásky, porozumenie a vzájomná úcta vám pomáhali prekonať životné prekážky.

Skúsenosť nám hovorí, že každý život je užitočný. Je prínosom pre spoločnosť v širšom alebo užšom okruhu. Nikto nežije svoj život len pre seba. Aj keď nevedomky rozdáva sa svojim deťom, blízkym, príbuzným, známym, robí niečo pre spoločnosť. A tým vytvára hodnoty, ktoré sú užitočné pre ľudské spoločenstvo. Ono prijalo isté kritériá, ktoré sú rozhodujúce pri posudzovaní ľudského života - najcenejšieho majetku človeka.

Vaše životy, vážení spoluobčania, milí jubilanti, boli poznamenané rôznymi udalosťami. Prežili ste svetovú vojnu a po nej rôzne spoločenské a politické zmeny, ktoré poznamenali spôsob vašej existencie. V každej dobe bola však práca tým, čo predurčovalo vaše

konanie. Tá zapláňala vaše bytie a vašu existenciu. Druhá vec bola láska, ktorá determinovala vaše vzťahy k rodine - k deťom, príbuzným a k blízkym.

Vážení spoluobčania, milí jubilanti, stojíte na opačnom konci svojej životnej púte. Hodnotíte, bilančujete, zamýšľate sa nad rokmi, ktoré ubehli závažnou rýchlosťou. Vaše tváre odzrkadľujú spokojnosť a vyrovnanosť, ale aj isto očakávanie najbližšej budúcnosti. Čo človek s radosťou rozdáva, to aj plným priehrštím prijíma.

Dnes sa tešíte zo životných úspechov vašich detí, ktorým ste od mala vštepovali zásady ľudskej existencie. Tešíte sa, keď k vám prichádzajú po radu, alebo iba tak, poteší sa, porozpráv sa o tom, čo prináša život. S radosťou sledujete, ako rastú vaše vnútené, ktoré vám pripomínajú nemennú skutočnosť nezastaviteľného kolobehu života.

Vaše dni sú ešte stále naplnené prácou, pomáhate svojmu okoliu kvôli hrejivému pocitu užitočnosti. Vaše miesto v rodine je nezapomeniteľné. Vaši blízki sa spoliehajú na vašu múdrosť, skúsenosť a rozvážnosť pri riešení problémov. Mnohým z vás treba poďakovať za to, že svojimi radami usmerňujete nás - mladších pri riešení dôležitých otázok spoločenstva našej obce.

Vážení jubilanti, milí dôchodcovia, želim vám z úprinného srdca pevné zdravie, aby sa vám vyhľadali vrásky na čele, aby vám nezhaslo nadenie pre všetko dobré a krásne, čo vás v živote obklopuje.

Všetko ide tak, ako v obehu prírody musí ísť a ako to chodí odjakživa. Jar a leto ste vyplnili statočnou prácou, za ktorú vám úprimne ďakujeme. Nuž jeseň nech vám dožiči svoje.

Ing. Roman Goldschmidt
starosta obce

Čo chýba vodičom (nielen) z Muráňa ?

Nechcú už vraj žiadne krčmy, máme ich už tri ! Alkohol im sily ničí, v komunikácii bráni, ženy trápi. Lásky má muž často dve, ale platí to aj o ženách. Jedna sa zvrta pri práci a druhá si hovie v garáži.

Musím sa priznať, že tento vzletný úvod mi vnukli majitelia motorových vozidiel. Mnohí snívajú už dlhšiu dobu o tom, že sa nájde odvážny podnikateľ, ktorý v blízkom okolí Muráňa vybuduje čerpaciu stanicu pohonných hmôt pre motorové vozidlá. Starší občania s ľútosťou spomínajú, že benzínová pumpa už raz v Muráni na námestí fungovala (od roku 1957), no v súčasnosti od Popradu do Brezna žiadnu nenájdete. A tak, keď sa vodič dostane do Muráňa, musí absolvovať 18 km trasu do Revúcej a späť, aby si do nádrže doplnil pohonné hmoty, a tak pokračoval v ceste smerom na Tisovec.

Všetci v Muráni sme presvedčení, že naši skúsení podnikatelia, ktorí sa nikdy nevyhýbali žiadnej práci, by boli určite úspešní aj pri zriadení čerpacej stanice. Mnoho vydatených aktivít v obci , resp. ponúk na letný a zimný relax si žiada v každom prípade ten najväčší komfort. Záujem o našu obec je stále väčší, pretrvávajúci najmä o jej takmer panenskú prírodu, tak budme ústretoví k jej obdivovateľom!

-RS-

AKTÍVNYM RODÁKOM

Aj my, čo sme vo svete roztrúsení, sme pyšní na vás – aktívnych rodákov. Veď Muránske noviny sú vlastne zrkadlom toho, čo sa v našom rodisku odohrálo v dávnej i nedávnej minulosti, čo sa deje v prítomnosti a načrtáva v najbližšej budúcnosti. Celej redakčnej rade želáme do tejto práce veľa chuti. Nedajte sa ničím odradiť!

Mgr. Mária Payerová, Košice

Medovina pre medveďa

My, Muráncania sme boli odjakživa ochrancami prírody. Aspoň niektorí! Svojvoľne zabíjať zvieratá bolo vždy trestné. Aj keď ohrozovali ľudské obydlia či dokonca život človeka. Ľudia však vždy vedeli najšť spôsob, ako sa brániť.

Dnes už nebohý Martin Frandel mi priblížil príbeh, ktorý zase jemu vyrozprával niekto iný. Kedysi mal jeden horár na zámku včeliny, nevedel si však rady s medveďom, ktorý mu chodil kradnúť med. Zastreliť ho nechcel, a tak mu vymyslel pascu. Do suda namiešal med so špiritusom a možno aj iným alkoholom. A macko veru neodolal. Nachlípkal sa z pripravenej medoviny, opitý sa len tak "vykoprcol". Horár bol už vopred dohodnutý s chlapmi, ktorí prišli s povrazmi. Zviazali medveďa , naložili ho rozdriemaného do voza a podho s ním dolu do Muráňa ku vlaku. Vraj ho vyteperili do vagóna a hybaj s ním do Budapešti ! Tam medveďa z Muráňa prijali do zoologickej záhrady.

Ján Hajdúk najstarší

Foto z archívu Danky Haluškovej pripomína "mašिनovanie" u CUPKA. Jediná žena na zábere je pani Mária Beňová.

Tabak, kedy budeš "mašिनovať" ?

TABAK - tak prezývali môjho starého Halušku. V Muráni mal každý gazda nejakú prezývku : napr. od CUPKA (Majerčík), od MARATÍNA (Hrbáf), od KRAJCA (Lau-renčík) atď. Keď obilie vyschlo, zväžalo sa a podľa poradia sa "mašिनovalo". Mláďačka chodila z domu do domu a gazdovia si navzájom pomáhali. Časté boli ich otázky : "Tabak, kedy budeš mašिनovať? Prídeš mi pomôcť? Zajtra sa bude mašिनovať u Cupka!" Aj v Muráni sme mali mlyn, kde sa potom obilie mlelo (Soják zo mlyna).

Tieto obrazy z čias môjho detstva som si pripomínala počas prechádzky Hrdzavou dolinou. Zuričiaci potôčik mi nŕtil do kroku. Je to pas-tva pre oči a pokoj pre dušu - nemám pravdu, Muráncania? Hodnú chvíľu som sledovala kombajn, ktorý kosil pšenicu a spomínala... Chlapi kedysi kosili ručne a ženy odoberali. Neskôr viazali do snopov a robili stohy. Drina, spotené telá a ubolené ruky. My deti, po príchode zo školy sme často museli utekať do poľa za rodičmi...

Bohdana Halušková

BEZ BRATA ANI NA VOJNE

V súčasnosti už plnoletí chlapci nemajú povinnosť ísť si plniť základnú vojenskú službu, a tak ich spomienky v staršom veku budú patriť iným oblastiam života, resp. iným životným skúsenostiam. Pri rôznych príležitostiach sledujeme televízne filmy s vojenskou tematikou, a možno práve tieto rozviažu jazyky chlapom, ktorí si dni vojenskej služby. Príhod z kasární je neúrekom, mnohé sú veselé, iné majú trpkú príchuť. Nasledujúce rozprávanie je teda určené najmä tým, ktorých tiež zdobila vojenská uniforma.

Z detských nohavíc chlapci vyrástli a vymenili ich za vojenské. Tie ale museli byť poriadne dlhé! Obaja bratia vojenské prisahy absolvovali v prvom rade, obaja navštevovali poddôstojnícku školu a získali hodnosť desiatnika. Prirodzene, že nenarukovali spolu: starší 1. októbra a mladší o pol roka neskôr. Zdalo sa, že rok vojenskej služby

ich rozdelil, ale i tu zasiahol osud. Starší brat sa chystal domov na dovolenku, no nedopatrením mu ju umožnili až o deň neskôr. Cestou na večeru v kasárňach neveril vlastným očiam! Nasledovalo radostné zvítanie s mladším bratom a obapolné predstavovanie kamarátom. Mladšieho brata totiž práve v ten deň prevelili zo stredného Slovenska na východné - presne do tých istých kasární. Nebyť zá-sahu zhora - súrodenci sa na vojencine nestretnú.

Čo znamená mať brata na vojne, ocenia iba zainteresovaní. Každé šikanovanie sa pribzdí v zárodku. Keď žold nestačí, ešte je tu rodinný zdroj... Keď treba zahnať hlad, stačí len vysloviť želanie! Počas spoločného vojenčenia sa bratia riadili zásadou: "Čo nenájdeš v ARME (voj. obchod, bufet) , nájdeš u brata!

Mgr. JÁN SVOREŇ

VIETE,

... že výstavba železničnej trate z PLEŠIVCA do MURÁŇA sa začala v novembri 1892, robili na nej najmä Taliani a Maďari a premávka sa

začala v novembri 1893, a teda trvá už 115 rokov...

... že televízia sa v Muráni objavila v roku 1960 a za jej priekopníka sa považuje ANTON ŠANDRIK...

... že v roku 1961 bola na pozemku štátnych lesov zriadená meteorologická stanica a jej správcom bol JÚLIUS BEŇO st....

... že na Spišskom boli dva vršky, ale jeden z nich odstránila správa štátnych ciest pri vyrovnávaní cestného oblúka v roku 1961 medzi Kopaňou a Poliankami...

... že vodovod v obci bol vybudovaný v roku 1963...

... že v roku 1967 bola obec zapojená na automatickú telefón-niu sieť?

Perličky z Muráňa: O UMELECKEJ INŠPIRÁCII

Pre mňa bolo stále inšpirujúcim tajomstvom, ako maľoval JOZEF BEŇO. Keď skončil Vysokú školu výtvarných umení v Bratislave, jeho diplomová práca bola spracovaná na motívy istého pána VRBJARA. Neodvážim sa napísať jeho prezývku, potomkovia by sa asi hnevali, hoci by sa nemali za čo. Boli to perly ducha, ktoré sa niektorí z nás snažia napodobňovať s úspechom doteraz. Ten pán Vrbjar si údajne na posiedkach vymýšľal legendy, kolujúce dodnes. Jeden z obrázkov diplomovky Jozefa Beňa by mal byť na tému : "TAKYHO BUKA ZMO ZOŤALI, ŽE NA PŇU BY SA REB-RIŇÁK OBRÁTIV!"

Na internete sa meno Jozef Beňo nenachádza. V oficiálnych zborníkoch z výstav, v časopise Výtvarný život je jeho tvorba pravidelne uverejňovaná - no bez komentára. Osud, jeho názory boli trňom v oku vtedajším papalášom - to isté za života stretávalo autora Zbojníckej mladosti Luda Ondrejova. Skúsil som týmto aj ja neskromne vyjadriť svoj názor na osud nášho talentovaného rodáka - asi múdrejšie by bolo zaobaliť svoje myslenie len do výtvarných prostriedkov, ale tomu by asi málokto rozumel - kto nemaľuje.

Na základe rozprávania Joža Beňa o výmysloch báčich Vrbjara vzniklo v slovenskej televízii pásmo pre-káračiek a výmyslov "Chválenkári", v ktorom vystupoval aj Jožko Kró-ner.

Chvíľu vzácneho rozhovoru s Jozefom Beňom som zažil na svadbe Janka Urvu a Slávky Beňovej. Tento pán, svojím temperamentom - vyplývajúcim z nesmierneho talentu, vysvetľoval mi, ako maľoval zobúdzajúcu sa Bratislavu. Tesne pred svitaním zvláštna atmosféra predra-nia ho donútila podvedome urobiť

zvláštnu vec. Výsledok bol tento: Z troch a viac metrov boli strechy budov, ktoré namaľoval, červené, zblízka zelené - no úžasné!

Možno z uvedeného vyplýva aj isté ponaučenie - nie je všetko také, ako sa na prvý pohľad javí ! Hlavne to asi platí v bežnom živote. Nikto vám nepovie presne, na čo myslí a ako to myslí. Nie možno preto, že by špekuloval, ale asi preto, že v da-nej chvíli nevie presne definovať to, čo cíti a nevie, ako neuraziť. Sú to hlboké a hlavne ľudské príčiny, prečo každý z nás nechce vyjadriť svoje city, kým ho nezradí jeho tempe-rament...

Mgr. Miroslav Sklenárik

FOTO : Autorom výtvarných prác na prednej stene pódia v Kultúrnom dome v Muráni je akademický ma-liar Jozef Beňo. Malby zachytáva-jú časť muránskeho chotára a mu-ránsky kraj. Kultúrny dom v Murá-ni bol oficiálne otvorený v marci 1957. Začali ho stavať v roku 1952. V súčasnosti okrem divadelnej sály je v ňom umiestnené aj športové centrum, knižnica, časť je určená dôchodcom a časť je vymedzená podnikateľským účelom.

Kto nevidí krásy prírody, nič nevidí

(J. A. Komenský)

Chcete sa prírode poďakovať za pekné prázdniny, príjemnú dovolenku? Iste sa nenahneváte, ale musím vám prezradiť, že aj medzi vami som si všimla takých, ktorí nevedia, ako sa majú v prírode správať. Tu od-lomia konár, natrhajú vetvičky s púčikmi, kytičkou poľných kvetov, zare-zú nožikom do kôry stromu, tam zahadia papier, plechovku od džúsu, piva... Človek má dosť objektívnych dôvodov, ak sa zaujíma o záchra-nu prírody. Podarí sa to však len vtedy, ak dáme do nášho úsilia kú-sok srdca. Zachránime ju len vtedy, ak preukážeme trochu lásky, hoci len preto, že je krásna a krásu potrebujeme.

Máte radi prechádzky do lesa, jeho šum, aj šikovnú veveričku, ktorá preskakuje z konára na konár? Určite ste niekedy ležali v tráve a za-hľadeli ste sa na oblohu. Videli ste na nej krdeľ vtákov? Zbadali ste, že obloha sa mení? Raz je modrá, raz sivá, zelenkastá a cez deň priezračná. Vtáci krúžia v rôznych zostavách. Vtedy ste aj vy určite zatúžili byť ľahuč-ki ako vtáci, rozprestrieť krídla a letieť... Poletieť si trňošku nad zemou, popozerať si ju z vtáčej perspektívy. Zaujíma vás svetlo, farba, slneč-né lúče predierajúce sa cez koruny stromov, odrážajúce sa od hladiny riek? So zverou, stromami, kvetinami, trávou, skalou a hviezdami via-žu ťa nezniteľné putá príslušnosti. Si čiastkou prírody. Ak pochopíš, ne-budeš sa cítiť nikde a nikdy osamelý a opustený. Prejdite sa po prí-rode v ročnom období, ktoré máte najradšej. Príroda ponúka vo svojich zákutiach mnoho krásnych možností, prírodných skvostov, len ich treba objaviť.

Chráňme si prírodu, ktorá nám poskytuje po celý rok rôzne možnosti využitia, naplňa naše potreby a funkcie. Neobchádzajme prírodu, predsa sme v jej blízkosti stále a každú chvíľu, hoci si to ani plne neuvedomu-jeme. Keď pochopíš krásu prírody, nemôžeš zabúdiť.

Adela Michalská

Manželia Magduška a Juraj Kochjarovci si s úctou a vďakou za kvalitnú prácu spomínajú na bývalý vynikajúci kolektív zariadenia pohostinstva: na krčmárky, cukrárky, čašníčky a všetkých prevádzkových pracovníkov. Do povedomia širokého okolia vstúpili nielen vyhľadávanými muránskymi buchtami, ale k ich prioritám patrí aj neodolateľný muránsky rezeň.

ŽARTÍKY TETY MARGITY (Upravený výber z originálu autorky)

Pekného dobrého podvečera želim vám... Pochádzam z Muráňa - z Pastovníka, tam kde ten rozum predávajú. V každom dome vám ho namerajú všelijakého... Jednoducho moja mladosť v ritkálavciach a do penzie ďaleko. Hermína - to mám poctivé meno po mojej poctivej krstnej materi a Bobková, že mám rečí ako koza bobkov. Pochádzam z chýrečného rodu zemianskeho - spávali sme na zemi. Môj otec bol senátor, až do Viedni chodil seno kosiť. Moja mater sa starala o moju výchovu, však mám chýrečnú francúzsku. Francúzskym kľúčom ma bĽavali po hlave a pán doktor predpovedal, že buď umriem alebo budem sprostá. Neumrela som, nó! V škole som skákala 190 cm. Figu do výšky, ale do hĺbky! Dnes by ma z tej jamy ani družstevná kobyľa nevyťahla. Chalani v škole mi hovorili prúťik, taká som bola štíhla. Neskôr na mňa pokrikovali "gitara od Picassa". Keď sme išli na prvé rande? Našiel sa jeden poctivý... Somár, taký bol ohnivý - aj hodiny mu stáli. Občas ma napadajú také myšlienky, či som ja horšia ako tá Madona? Však mám všetko, čo aj ona! A pána režisérovi by som ukázala ten skrytý talent... Však na tom ukazovaníu nič nie je!

Margita Sklenáriková
členka speváckej skupiny LEVENDA

Splnil sa mi sen, ale...

Už ako malá som mala rada kvety, preto mojím snom bolo vidieť raz FLÓRU. Splnil sa mi až teraz v roku 2008, ale bola som sklamaná. Moja radosť sa rozplynula! Nie žeby kvietky neboli pekné, ale také nájdete na jar aj na trhovisku. Okrem muškátov, fialek a podobných doma pestovaných kvetov som nevidela žiadne iné, o ktorých by som si myslela, že ich vidím prvý raz. Pastvou pre moje oči boli iba obrovské rozkvitnuté lány žltej repky olejnej. Tá nádhera sa rozprestierala po oboch širavách okolo diaľnice.

Natrafili sme na stánok husaciny s lokšami - nuž sme sa rozhodli, že tú propagovanú dobrotu ochutnáme. No ďalší šok! Naše muránske tzv. "krompeľáše" sú stokrát lepšie. Piekla nám ich často mama k fazuli na kyslo, pomastila, otcovi pocukrovala a nám deťom natrela lekárom. Veru si ich napečieme zakaždým aj teraz, keď sa zide naša rodina. Poseďme si pod nádhernými ovocnými stromami a zhodneme sa v tom, že toto je tá pravá FLÓRA. Načo hľadať krásu inde, keď ju máme doma!

Bohdana Halušková

FOTO OcÚ: Vkusne naaranžované zubaté tekvičky v priestoroch námestia ako symbol kraľovania pestrofarebnej jesene. Z tvorby detí školského klubu pod vedením pani vychovávateľky Adely Michalskej (Šk. rok 2007/2008.)

Pozdrav z nového domova

Irena Hegerová, Jelšava

V domove je dobre bývať. Na lavičke sedieť, len sa dívať. Keď ti zdravie slúži a rozum funguje, čo ti ešte k tomu viac chýbuje?

Starí ľudia, chorí, nemobilní nespĺňajú predpisy, všetky normy. Stále niečo zabúdajú, stále s niečím otravujú.

Lekári sa o nich dobre postarajú, tabletky im veľa radi predpisujú. Aj tabletky na spanie..., aby sa im snívalo o nebeskej bráne.

Modlí sa a pros Pána Boha, aby staroba tvoja pekná bola, aby si jeseň svojho života prežil so svojimi doma!

Ďakovanka spevákom z Muráňa Mgr. Juraj Kochjar

Vy moji speváci i vaše predrahé manželky, dnes vám chcem ďakovať a hold vzdať prevelký, zato, že ste chceli Bystríka si chváliť, aj to jeho krásne dielo piesňami osláviť.

Nech vám srdce hreje pocit dobrej práce, každý toľko spraví, len koľko uvládze. Dosť ťažké bremeno na plece sme vzali, no myslím si, že dobre sme všetci ho zdolali.

I keď po celý čas chlapov zaznávali a veľké polená pod nohy hádzali, my sme však Muráncanom, ale aj ostatným, že sme dobrí chlapi, veru dokázali!

Ten ľud jednoduchý naše piesne vrelo prijal, nás to veľmi teší, že potleskom nám poďakoval, My schuti spievame, z úprimného srdca, radosť ľudom dáme i úsmev do tváre.

Boli však aj takí, čo nám ver nepriali a pri našom speve kyslo sa tvárili. Vo svete sú aj takí, čo len seba vidia a všetkým ostatným aj ten vzduch závidia!

DOMOV

Mgr. Mária Payerová, Košice

Domov má človek v duši. Z tehál, kameňa či dreva - dom konkrétny stojí na kúske Zeme - našej planéty.

Je všetko jedno, či si boháč a či bedár, na svete máš svojich najmilších, raz sú tvoji príbuzní, raz priatelia tvoji najbližší.

Tam je tvoj domov, kde môžeš sa v radosť, najmä však v žiaľ či bolesť pred krutým svetom ukryť.

VLASTNÁ TVORBA

ako prejav vďaky a úcty k starším

Milí čitatelia! Október sa u nás ujal ako mesiac starších. V popredí spoločenského záujmu sú naši seniori. Tí súčasní však nestarnú, hoci ich už zdobia šediny, mnohí z nich sú vitálni, aktívni, optimisticky nalaďení. Ich radosť zo života je nákazlivá! Ak sa pre niečo nadchnú, nedajú sa len tak ľahko odradiť - siete svojho babieho leta rozhadzujú všetkými smermi. A veru obyčajne chytia sa do nich aj ďalší rovnako nádhorne starnúci, hraví, s túžbou splniť si fantasticky krásne sny, originálne, kto-

ré pretrvávajú v ich tajných želaniach už od útleho detstva.

V redakcii sa nám nakopilo množstvo pokusov o umeleckú tvorbu, a tak vám ponúkame možnosť stráviť chvíľku pri poézii najaktívnejších autorov, zaspomínať si na svojich starkých, s ktorými sa delíme o radosť i o starosti, ale aj na tých našich drahých, ktorí už odišli navždy a do konca svojho života rozdávali radosť a plným priehrštím nezištnú pomoc.

-RS-

SPOMIENKY ZOSTÁVAJÚ

Irena Hegerová

Za pekné spomienky som vďačná nebohému pánovi horárovi ANTONOVI NIKITINSKÉMU, ktorý nás v roku 1963 pozval s manželom na výlet na Veľkú Lúku pri Muráni.

Bol teplý a tichý letný večer. Vtáky sa pripravovali na spánok, sadali do hniezd. Na oblohu vyšiel mesiac. Z diaľky hory bolo počuť hlas sovy. Vánok vetra štekli listy stromov, ktoré zašušali. Nikomu sa nechcelo ísť spať, vytrvalo sme sedeli vonku pri ohníku. Rozprávali sme sa o všeličom, spomínali na pekné zážitky. Zaspievali sme si pri harmonike.

Noc ako stvorená na nezabudnuteľné spomienky. Videli sme, ako z lesa vyšla srnka s malým srnčekom. Bola veľmi opatrná. Už na malý šuchot vetra zastala, zbystrila sluch, či jej nehrozí nebezpečenstvo. Psíky - naši najvernejší priatelia, sedeli pri nás. Voňala im naša špecialita, z ktorej sa im tiež ušlo: guláš a pečené mäsko. Pripadali sme si ako vo filme a práli sme si, aby sa tento večer neskončil. Únava nám však privolať spánok. Ráno nás zobudilo slniečko a štebot vtákov. Lúka jasala krásou lúčnych kvetov a vôňou sena. Prebudili sa aj včely, ich bzukot oživil lúku. Cvrček v tráve vyhrával, nádhorne sfarbené motýle posedávali na kvetoch. V lesnom poraste nás zlákali sladučké zrelé maliny....

Vracali sme sa domov nádhorne unavení. Šťastní sú ľudia, ktorí žijú v prírode každý deň a tešia sa z nej. Chránia ju a nedajú jej ublížiť. Vážme si jej dary, čistý vzduch, jej náheru!

Čriepky z regionálnej kultúry v Muráni

Rodisko vie byť vďačné, keď zotierame prach zo zrkadiel jeho minulosti. Neraz načierame do zabudnutých zdrojov, zliepame čriepky kultúry našich predkov. Miniatúrnou perlou gemerských pamätihodností bolo "kráľovstvo" pána učiteľa Jána Vavreka v ZŠ v Muráni. V súčasnosti je na zasluženom odpočinku v Muránskej Dlhej Lúke.

Pamätnú izbu navštívilo mnoho žiakov z okolia, obyčajne pred koncom školského roka učiteľia dejepisu zorganizovali exkurzie do Muráňa s cieľom prezrieť si zbierku keramiky a iných exponátov. Pán Vavrek mal vlastnú predstavu o zriaďovaní pamätných izieb pri školách. Kútiky revolučných tradícií považoval od začiatku za jednostranne zamerané : na osobnosti, resp. na hrdinov druhej svetovej vojny. Netajil sa tým že jeho hodiny dejepisu od

jakživa prečnievali rámec učebných osnov. Návštevníkov rád prekvapil novou podobou pamätnej izby a s príťažlivejším obsahovým zameraním. Pri jej zriaďovaní siahal po vlastnej zbierke, prispel financiami a najmä svojím voľným časom. Našli sa však i ochotní darcovia. V nveľkej miestnosti bývalý zástupca riaditeľa ZŠ Ján Vavrek zhromaždil exponáty z čias feudalizmu a kapitalizmu, jeho zbierka dokumentovala nielen dejiny Muráňa, ale aj okolitých obcí. Na malej ploche sa stretla muránska keramika, výrobky z dreva, slamy, kameňa s pomôckami sklárov z Muránskej Huty, s rôznymi exponátmi z Muránskej Dlhej Lúky či Muránskej Lehoty - mnohé poznačené storočným puncom času. Zvlášť príťažlivé sa javili hlinené taniere, krčahy a iný riad, zdobený vkusnými ornamentmi a menami v maďarskom jazyku, lebo muránska fab-

rika produkovala svoje výrobky v období Rakúsko - Uhorska. Nádrie, pracovné nástroje, rôzne ľudové výtvy z prútia, hliny, slamy, kože, kovu svedčia o remeslách, práci a záujmoch nielen Muráňčanov, ale aj Dholúčanov, Lehofanov a Hufanov v dávnej minulosti.

Ján Vavrek prehliadku zbierky vždy okorenil pútavými príbehmi. Najznámejší z nich je o Márii Sěči - zvanej Muránska Venuša. V minulosti boli vraj iné meradlá krásy ako dnes. Hmotnosť tejto slávnej ženy bola údajne vyššia ako sto kilogramov. Ledva ju uniesol kôň na schôdzky s Frahom Vešelínom, s ktorým sa potom zosobášila v Jelšave. Láska teda pokorila nedobytný Muránsky zámok. Pri tejto príležitosti považujem za vhodné odporučiť milovníkom historickej literatúry do pozornosti zbierku prôz Sama Tomášika, ktoré vyšli pod názvom Ohne na Muráni. Dejiny sú vraj učiteľom života a múzeá, pamätné izby sú prejavom národnej hrdosti a lásky k rodnému kraju.

-RS-

CIEL ŠKOLY: človek mravne vychovaný, vzdelaný a pripravený pre praktický život

1. september 2008 je dňom, keď vstúpil do platnosti nový školský zákon a oficiálne sa spustila obsahová reforma školstva. Podpredseda vlády SR a minister školstva Ján Mikolaj pri tejto príležitosti povedal : "Pri samotnej reforme, tvorbe jej zásad a smerov sme vychádzali zo skutočnosti, že školstvo má na Slovensku dlhodobú tradíciu. No každá doba prináša niečo nové a bolo by zlé, keby sme aj v školstve nezachytili to, čo prináša súčasnosť. To je dôvod, prečo je reforma v školstve nevyhnutná a prečo sa musí začať čo najskôr." Školskú reformu počítí 110 000 prvkov a piatakov v základných školách na Slovensku. Jej cieľom je, aby sa každý neučil všetko. Obsah ich učiva bude prispôbený a voľnejší. Štát určí prostredníctvom Štátneho vzdelávacieho programu približne 70%učiva, ktoré bude povinné, o zvyšných 30% rozhodne každá škola vo svojom školskom vzdelávacom programe.

V tomto roku u nás prvákom pribudne mediálna výchova, piatakom informatika, svet práce a techniky.

Základnou úlohou školy je poskytovať žiakom vedomosti a vychovávať. Aký bude život školy, úroveň výchovy a vzdelávania vo veľkej miere závisí od aktivity, chuti a nápadov pedagógov a žiakov. Cieľom je vytváranie optimálnych podmienok pre nerušenú systematickú prácu žiakov a učiteľov, podporovať tvorivosť a iniciatívu všetkých. My, učiteľia musíme klásť rozumné požiadavky na žiakov, úmerné ich schopnostiam, pretože nám záleží, aby v muránskej škole vyrastali deti nielen múdre, ale aj dobré. Preto vedenie školy sa bude snažiť dať každému pedagógovi dostatočne veľký priestor a presne vymedzené kompetencie pre to, aby mohol každý pracovať samostatne, slobodne sa rozhodovať. Všetci si uvedomujeme, že škola je tu pre žiakov, pre učiteľov nech je pracoviskom bez kriku, nervozity, plná úsmevu a radosťnej poznávacej práce detí. Hlavným cieľom školy je snaha všetkých pedagógov o to, aby po absolvovaní tejto školy vyšiel mravne vychovaný, vzdelaný 15-ročný človek, ktorý bude pripravený pre praktický život v rámci svojich duševných a telesných schopností.

Riaditeľ ZŠ s MŠ
Mgr. Karol Kontúr

ZŠ s MŠ v Muráni je vidiecka štátna plno organizovaná škola so 194 žiakmi v ZŠ a 50 v MŠ. O kvalite výchovno-vzdelávacieho procesu školy svedčia nasledovné údaje: Pri tohtoročnom testovaní deviatakov boli naši žiaci, vzhľadom na zloženie triedy, tesne pod celoslovenským priemerom, ale nad priemerm dosiahnutým u žiakov v okrese

Revúca. Žiaci pod vedením svojich učiteľov sa zapájajú do mnohých akcií nielen v rámci školy, okresu Banskobystrického kraja, ale aj celého Slovenska. Zo 14 plnoorganizovaných škôl okresu Revúca vo vedomostných súťažiach poriadaných v minulom školskom roku naši žiaci uspeli ako najlepšia vidiecka škola, vplyva to aj z nasledovnej tabuľky:

Škola	I.miesto	II.miesto	III.miesto	počet žiakov školy
ZŠ (slovenská) Tornaľa	6	3	3	544
Gymnázium Revúca	5	4	3	367
ZŠ I.B.Zlocha Revúca	3	3	4	406
ZŠ (maďarská) Tornaľa	3	2	4	782
ZŠ s MŠ Muráň	3	2	2	184
Gymnázium Tornaľa	2	2	1	281
ZŠ s MŠ Jelšava	1	3	4	563
ZŠ Komenského Revúca	1	3	0	470
ZŠ Hviezdoslavova Revúca	0	3	2	478
ZŠ Lúbenik	bez účasti na okresných súťažiach			261
ZŠ Sirk	bez účasti na okresných súťažiach			208
ZŠ Ratková	bez účasti na okresných súťažiach			157
ZŠ Gemer	bez účasti na okresných súťažiach			128
ZŠ Gemerská	Vesbez účasti na okresných súťažiach			358

(Zdroj údajov CVČD Tornaľa - organizátor súťaží v okrese Revúca.)

Lásku rozdávali deťom v materskej škole

V prvé novembrové dni sa nám pri plamienkoch sviečok v myšliach premietajú aj obrazy žien, ktoré takmer do konca svojho života rozdávali lásku a radosť deťom v Materskej škole v Muráni. Z bývalého kolektívu na fotografii, ktorý pôsobil ešte v priestoroch MŠ v kultúrnom dome, už navždy odišli: riaditeľky Anna Szepešiová a

Emília Klimeková, učiteľka Anna Ďurčíková, kuchárky Gabriela Kálovcová a Zuzana Kálovcová, školníčka Margita Hajdúková. Naša spomienka je venovaná aj riaditeľke Kataríne Kenickej, učiteľke Emílii Grendovej a školníčke Emílii Adamcovej, ktoré stáli pri zrode uvedeného kolektívu. Česť ich pamiatke!

-RS-

POZNÁTE SA?

Takúto otázku kladie našim čitateľom VIERKA BEŇOVÁ, lebo im chce priloženou fotografiou pripomenúť prvé slávnostné odovzdávanie občianskych preukazov v školskom roku 1961/1962. Na obrázku okrem povereného pracovníka z Revúcej p. Kúkela sú aj predstavitelia bývalého miestneho národného výboru: Zita Hajdúková, Margita Vrabcová a Ján Vrbjar, ďalej riaditeľ školy Pavol Martinove a učiteľ matematiky Juraj Hanuštiak, ktorý viedol hudobno - spevácky a divadelný krúžok. Medzi novými majiteľmi občianskych preukazov je aj EVKA STRUHÁROVÁ - už ako 15 ročná je známa svojou neodmysliteľnou harmonikou a JÚLIUS BEŇO zase hrou na gitare. Či si na nej ešte občas zabrnká aj v súčasnosti, to nám už jeho manželka neprezradila.

MAJÁ ŠKOLA PISANIA

Svojím príspevkom sa prihováram čitateľom, ktorí chcú písať do tlače. Ako teda postupovať pri tvorbe vhodného textu? Prírodzene, poslať možno hocičo a hocijako napísané, veď v každej redakcii pracujú odborníci, ktorí opravia štylistickú a pravopisnú stránku príspevku, niekedy sú nútení zasiahnuť i do jeho obsahu.

Keď však autor chce zostať sám sebou a má aspoň štipku talentu na písomný prejav, nevyhne sa niektorým písaným či nepísaným publicistickým zákonom. Najjednoduchšie sú správičky: KTO, KDE, KEDY, PREČO, prípadne AKO urobil, zorganizoval a pod. Údaje si však treba vždy overiť, nespochybniť sa na približnú infor-

máciu. Na rozsiahlejšie články a náročnejšie žánre je už potrebná určitá prax, ale raz treba začať! Pozor na príliš časté citáty a ukradnuté myšlienky! Ošúchané frázy nudia rovnako ako často používané novotvary a módné výroky. Autor musí pamätať na novinársku etiketu. Kritizovať iba overené fakty, pamätať na to, že keď jedného chválime - inému tým môžeme ublížiť a nemusí to byť iba závišť! Reakcia môže byť rovnaká, ako keby sme niekoho nespravodlivo obvinili. Keď je už článok na svete, nemali by sa nám páčiť miesta, kde používame rovnaké slová tesne za sebou. V slovenčine je veľa možností, ako vyjadriť rovnaké alebo podobné myšlien-

ky rôznym spôsobom. Keď človek chce písať, musí iba písať! Je to ako v iných oblastiach, napr. výkon športovca klesá, keď mu chýba pravidelný tréning. V každom článku je prvoradý - ak nie najdôležitejší! - názov - to je vlastne podstata obsahu. Niekedy je názov viacsoľný, ale môže ho tvoriť iba jedno slovo.

Na margo mojich praktických rád ešte považujem za vhodné pripomenúť čitateľné písmo, ak nemáte k dispozícii písací stroj či počítač. Nezabudnúť na podpis a svoju adresu. Človek, ktorý poskytne text na uverejnenie, musí počítať s tým, že širokej verejnosti ponúka vlastné názory, a tak je možná aj odozva. Napriek niektorým nečakaným zádrhlom je písanie do tlače vzrušujúca práca a určitá forma duševnej závislosti, ktorá vás oberie o značný čas. V každom prípade je to prejav sebarealizácie.

Mgr. Ružena Svoreňová

FOTO J. KOCHJARA: Rozkošný kostolík na skalnatom ostrove s mostíkom k ďalšiemu ostrovčeku v prírodnom jazierku zdobí veľkú esteticky upravenú záhradu rodiny Jaroslava Dulaja.

Gymnázium pre nadané rómske deti

(Prevzaté z denníka SME, 3. 9. 2008, str. 5)

Gymnázium pre rómske deti v Lučenci bolo síce zrušené, ale zároveň v novom školskom roku 2008/2009 bola otvorená iná internátna škola - osemročné súkromné gymnázium pre nadané rómske deti v Kremnici. Do prvého ročníka mali možnosť nastúpiť žiaci, ktorí ukončili piaty ročník základnej školy. Gymnázium má charakter národnostnej školy. Názov má po španielskom mučeníkovi ZEFYRÍNOVI JIMÉNEZOVI MALLOVI, ktorý je symbolom čestnosti, spravodlivosti a ochoty pomáhať. Uvedené princípy budú východiskom podstaty vzdelávania a výchovy v novozriadenom rómskom gymnázii. Prvý rómsky mučeník musel zomrieť, lebo sa postavil na obranu kňaza a vo väzení odmietol zaprieť svoju vieru. V súčasnosti má gymnázium 19 žiakov z rôznych oblastí Slovenska. Otvorenia školského roka sa zúčastnil aj poradca ministra školstva pre rómske otázky Ladislav Fízik. (Krátané, -RS)

OSTRIEĽANÝ PILIAR

Medzi piliarov s bohatými praktickými skúsenosťami patrí okrem iných aj JURAJ ŠTAJER. Po ôsmich rokoch v LUNZe pracuje na pile v Muráni už 19. rok, a tak práca so strojom na rezanie dosiek mu ide od ruky. Na jeho úseku od gátra prichádzajú dosky aj hranoly a on na rozmietačnej pile, ľudovo nazývanej "duplovec" reže dosky na šírku. Asistuje mu pri tom manželka NATAŠA. Dosky potom idú ešte ku skracovačke. Ďalšie pracovníky, tiež Rómky, odpad nakladajú na vozík a viažu do buntov. Juraj vie, že každý pracovník musí dbať aj o poriadok a čistotu pracovného prostredia, o bezpečnosť pri práci, musí v záujme ochrany svojho zdravia používať ochranné pracovné pomôcky a prostriedky. Okružné píly musia byť vždy dobre nabrúsené. Údržbári (Lehofan MARČÁK, Muráncan SVOREŇ a Lubeničan ZAŤKO) ich vymieňajú každý deň. Tak ako do seba zapadajú ozubené kolešy, aj pracovníci píly musia dokonale spolupracovať, navzájom riešiť problémy, nielen svoje, ale najmä pracovné požiadavky.

Text: Miroslav Svoreň

FOTO Miroslava Svoreňa z augusta 2008. Znečistená Muránka medzi "Bachterňou" a pilou. Vieme, kto nahádzal do rieky odpady! Ale kto ich odtiaľ povyberá?

Čítali ste už ROMANO NEVO LIL?

Ako už z názvu vyplýva, otázka je určená najmä Rómom. Na vysvetlenie všetkým čitateľom je tu aj slovenský názov: RÓMSKY NOVÝ LIST - nezávislé kultúrno-spoločenské noviny Rómov na Slovensku. Táto tlač vychádza už 18. rok v Prešove a vydavateľom je Združenie JEKHEŤANA - SPOLU.

Za pozoruhodné považujeme tohoročné júnové číslo uvedených rómskych novín, ktoré svojim čitateľom približuje DEKLARÁCIU RÓMOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY K ŠTANDARDIZÁCII RÓMSKEHO JAZYKA V SR z 29. júna 2008. Okrem iného podnecuje príslušníkov rómskej národnostnej menšiny k povedomiu, že rómsky jazyk je zaradený medzi živé, v bežnom styku používané jazyky. Štandardizácia sa chápe ako kultúrny akt - prispieva hlavne k za-

chovaniu identity Rómov. Materinskú reč Rómov nemožno postaviť nad spisovnú slovenčinu - aj Rómovia sú Slováci, resp. národnosť - žijúca na Slovensku. A národ či národnosť bez vlastného jazyka nie je národom v pravom zmysle slova. Národná identita spočíva hlavne v hľadaní, poznávaní a upevňovaní zmyslupnej spolupatričnosti Rómov. Práve k tomu je nasmerovaná aj štandardizácia rómčiny. -RS-

Poznáte dejiny Rómov?

Zdroj: J.Hroncová - I.Emmerová, Sociálna pedagogika, 2004

Viete, že v Slovenskej republike žije asi 360 až 380 tisíc Rómov, čím sa zaraďujú medzi najpočetnejšie národnostné menšiny v štáte? Z obecných údajov vyplýva, že v Muráni z 1261 obyvateľov je 384 Rómov. Ich pôvod, historický vývoj a postavenie v spoločnosti skúmali viacerí autori, ktorí za pravlasť dnešných Rómov v Európe považujú INDIU, kde žili kočovným spôsobom života. Najstaršie správy o Cigánoch na Slovensku pochádzajú zo 14. storočia. K nárastu ich počtu došlo až v 17. storočí, a teda i k prvým pokusom o trvalé usadenie. Známi sú už vtedy ako vynikajúci kováči, hudobníci, spracovatelia dreva. Mária Terézia a Jozef II. sa usilovali o ich premenu na roľnícke obyvateľstvo

- mali sa usadiť na pridelennej pôde a nazývať "novosedliaci". Až v roku 1971 v Londýne na prvom Svetovom rómskom kongrese sa delegáti dohodli, že všetci Cigáni sa budú označovať ako Rómovia a tiež získali aj možnosť používať vlastnú hymnu a vlajku.

Rómske obyvateľstvo sa z pohľadu odborníkov delí na tri skupiny: 1. Usadlí Rómovia so stálym bydliskom, ktorí si plnia svoje povinnosti voči štátu a spoločnosti. 2. Polousadlí Rómovia, ktorí si neplnia základné povinnosti a veľmi často porušujú zákony, podieľajú sa na trestnej činnosti. 3. Najzaostalejší Rómovia, žijúci v rómskych osadách, u ktorých je častá aj 100 % nezamestnanosť.

-RS-

Začala futbalová sezóna roku 2008 - 2009

Rozhodli štandardné situácie

Tatran Muráň - FC Bátka 5:3 (1:2)

V prvom zápase novej sezóny sa na domácom trávniku predstavili naši hráči v tejto zostave:

Olejník - Hodák, Dzura, Laurenčík, Goldschmidt - Heger (od 71. min. Ďurej), Hrbál, Verkin, Bendík - Velk, Král.

Zápas začali lepšie hostia, ktorí sa po chybe domácej obrany v 16. min. a zlom odkope Laurenčíka ujali vedenia strelou z 18 metrov, na

ktorú bol brankár domácich prikrát-ky. Po tomto varovaní domáci pridali na aktivite, ale šance Verkina, Hrbáľa a samostatnom nájazde Krála zostali nevyužité. Až v 29. min. sa podarilo prekvať brankára hostí Goldschmidtom, ktorý z ťažkého uhla z trestného kopu od autovej čiary z ľavej strany vyrovnal na 1:1. Domáci sa potom znovu uspokojili hrať ne- presne, čo využili hostia v 39. min.

po rýchlom protiútoky na strelenie gólu 1:2, čomu nezažránil ani vy-behnutím Olejník.

V druhom polčase sa obraz hry úplne zmenil. Domáci spresnilu, prihráv-ky mali svojho adresáta, a tak už v 51. min. peknou prízemnou strelou spoza 16-ky vyrovnal na 2:2 Hrbál. Hneď nato mal veľkú šancu Heger, ktorú zahodil. V 60. min. sa pek-nou technickou strelou z trestného kopu 18 metrov prezentoval Dzura 3:2. Domáci naďalej hrali aktívne,

čím hostí prinútili k častým faulom a po jednom z nich v 71. minúte zo vzdialenosti 20 metrov prekonal z trestného kopu brankára hostí Velk. Po tomto góle boli hostia na ute-rák, čo využil domáci Velk a po in-dividuálnej akcii v 73. minúte zvýšil na 5:2. To domácich natoľko uspo-kojilo, že hostia mohli hneď o mi-nútu na to znížiť, ale bravúrne na

dvakrát Olejník to zachránil.

V nastavenom čase, kedy už do-máci mysleli skôr na odchod do šatní, hostia upravili výsledok zápasu na 5:3. Pred asi 50 divákmi rozhodov-al Wollinger.

V predzápase dorastu, prehrali domáci v omladenej zostave s tech-nicky zdatným súperom 1:9.

-PM-

MURÁŇ - VEĽKÉ TERIAKOVCE 2:1 (1:1)

V ďalšom domácom stretnutí v nedeľu 14.9.2008 za nevŕúdného po-časía pred malou návštevou nastúpili domáci hráči v tomto zložení: Olejník - Hodák, Dzura, Goldschmidt, Hudák - Huťan J. (od 75. min. Huťan M.), Bendík, Hrbál, Verkin - Velk, Matajz.

Hostia začali s vetrom, čo využívali pri strelách z diaľky, s ktorými mal domáci brankár problémy. Do polovice polčasu bola hra rozháraná, družstvá sa nevedeli vysporiadať s pohybmi vetra, a tak šanci bolo veľmi málo, jednu z najväčších v 24. minúte Matajz zahadzuje tech-nickou strelou nad. I tentoraz sa potvrdilo : nedáš - dostaneš a po individuálnej akcii hráča hostí, keď obohral troch našich hráčov nechytateľnou strelou z 25 metrov do pravého rohu bránky, sa hostia v 29. minúte ujímajú vedenia 0:1. Po tomto góle domáci zvýšili aktivitu a brejkami si prispôbili vyložené šance, ktoré hlavičkou nepremienil Goldschmidt a Verkina vychytal brankár. Gól visel na vlásku, čo sa aj stalo v 44. minúte stretnutia, kedy po obliehaní bránky hostí technic-kou strelou zo 14 metrov vyrovnáva Hrbál na 1:1.

Druhý polčas začali domáci i za podpory vetra náporom, čoho výsled-kom bola iba séria rohových kopov. Pri ich realizácii si však domáci nerozumeli a koncovka bola žalostná. Prišla však 73. minúta stretnu-tia a po strele domáceho hráča do žrde k odrazenej lopte sa dostáva Hrbál a ten nekompromisne ľavácou po zemi zvyšuje na 2:1. Domáci sa uspokojili, takticky podržali loptu na svojich kopačkách, čím hosťom nedovolili hrať na rýchle protiútoky, pričom aj tak pri jednom z posled-ných v 84. minúte stretnutia prevapil domácu obranu na čele s bran-károm Olejníkom hráč hostí, ktorý nastrelil žrd a lopta našťastie pre domácich skončila pozdĺž bránky mimo ihriska.

V slušne hranom stretnutí rozhodoval Bálint. V predzápase domáci dorastenci remizovali 1:1.

-PM-

Tatran MURÁŇ - FK JELŠAVA 3:0 (1:0)

Po predchádzajúcej prehre z mi-nulej nedele, kedy naše družstvo prehralo v Starí 4:1, bolo na toto derby stretnutie s ďalším nováči-kom súťaže zvedavých vyše 100 divákov, ktorí videli stretnutie plné emócií a učenia zo strany hostí a bojovného výkonu domácich. Tí nastúpili v tejto zostave : Olejník - Hodák, Dzura, Laurenčík, Hu-dák - Goldschmidt (od 67. min. Kochjar), Verkin, Švoňavec (od 77. min. Heger), - Matajz, Hrbál, velk (od 74. min. Huťan J.).

V prvom polčase bola hra z obi-dvoch strán opatrná, čakalo sa iba na chybu súpera, viac sa bojova-lo ako hralo, čoho výsledkom boli iba tri strely na bránku domácich, pri ktorých bol veľmi neistý Olej-ník a 3 šance domácich, ktoré skončili bez efektu alebo ich zlik-

vidoval pozorný brankár hostí na čele s nekompromisnou obranou. V 37. minúte stretnutia došlo k vy-lúčeniu hráča hostí Mareka Mikuša za hrubú urážku postranného roz-hodcu po jeho rozhodnutí, s ktorým nesúhlasil. Tesne pred koncom prvého polčasu, kedy hráči už viac mysleli na prestávku, po chybe bran-kára hostí, ktorý podcenil strelu domácich, vyrazil ju do žrde, skóro-val hlavou Švoňavec - 1:0.

Druhý polčas začal náporom do-mácich, a to už v 57. min. po peknej prihrávke Matajza a individuálnej akcii Velka, ten zvýšil na 2:0. Od tohto okamihu sa domáci uklud-nili, hra sa vyrovnala a šance hostí z trestného kopu Gonosa alebo rohových kopov zlikvidoval už istý Olejník, ktorý natoľko vyvedol hrá-čov hostí pri premieňaní šanci, že

tí nedokázali za stavu 3:0 preme-niť ani darovanú jedenástku. Cez troch brániacich hráčov súpera v 77. min dal gól Hrbál. Po tomto zákroku hostia rezignovali, iba emócie zostali a to viac na ľavič-ke hostí s výkonom rozhodcov ako so svojou hrou. Rozhodoval : Fakla. V predzápase podľahli domáci dorastenci technicky vyspelejším hosťom 0:3.

-PM-

Predchádzajúce výsledky nášho družstva na ihriskách súperov

CHANAVA - MURÁŇ 0:1 ten to zápas bol dodatočne anulova-ný, nakoľko družstvo CHANA-VY vystúpilo zo súťaže. STÁR-ŇA MURÁŇ 4:1 -PM-

tajza a následne po rýchlej kom-binácii gól Švoňavca. Po ďalšej peknej akcii vedenej pravou stra-nou a nezištnej prihrávke Bendí-ka zvyšuje Matajz v 65. min. na 4:2.domáci ešte predvedli zopár peknych kombinačných akcií, z ktorých vyžaili aj gól, ktorý však pre údajný ofsajd rozhodcovia neuoznali.

V slušnom hranom stretnutí pred asi 60 divákmi domáci nastúpili v tejto zostave: Olejník - Hrbál, Dzura, Hudák - Bendík, Verkin, Hrbál, Švoňavec - Matajz, Laurenčík, Velk. V 60. min. vystriedal Hodáka Vavrek a Velka Ďurej. V 71. min. striedal Goldschmidt Hudáka. Rozhadoval : Dezider Pál. V predzápase do-máci dorastenci zvíťazili 5:4.

-PM-

TATRAN MURÁŇ - TJ ABOVCE 4:2 (2:0)

V nedeľu 24.8.2008 privítal náš celok nováčikov súťaže, ktorý za-čal stretnutie s deviatimi a neskôr po 15. min. s desiatimi hráčmi. I táto skutočnosť mala vplyv na priebeh stretnutia, keď zo strany domácich bola hra v prvom pol-

rýchle brejky, pri ktorých zachra-ňoval Olejník. Ojedinelé šance zo strany domácich zahodil Švoňavec, hlavičkou nad prázdnu bránku a Hrbál, ktorého strelu brankár vy-razil do žrde a od nej skončila v jeho náručí.

čase nezáživná, s nepresnou kon-covkou, keď dobré šance zahodi-la. Velk a Dzura strelou do žrde, Matajz dal tesne vedľa a až v 25. min., kedy ojedinelý útok hostí na dvakrát zlikvidoval Olejník, po jeho rýchlom rozohraní úspešne zakon-čil Hrbál, po individuálnej akcii a chybe brankára hostí. O päť mi-nút neskôr po Velkovom zahranií rohového kopu nekompromisne pod brvno zvýšil stav stretnutia na 2:0 Laurenčík. Po tomto góle sa domáci uspokojili s výsledkami a nastal útlm, čo využili hostia na

Hneď po zmene strán sa hostia prezentovali dvoma peknými ak-ciami, ktoré im umožnil lacný prís-tup domácich hráčov, keď v 49. min. po kope z rohu a odrazenej lopte z 20m nechytateľnou strelou do ľavého horného rohu hos-tia znížili na 1:2. Neuplynula ani minúta a po strate lopty v strede ihriska a rýchlom útoku po pravej strane sa presadil hráč hostí, kto-rý krížnou strelou do hrubej žrde a od nej do siete upravil na 2:2. Domáci potom pridali, spresniliu hru, čoho výsledkom bola žrd Ma-

V. ročník "Memoriál J. VAVREKA"

Dňa 26.7.2008 sa uskutočnil na našom futbalovom ihrisku spo-mienkový futbalový turnaj , ktorý je venovaný pamiatke zanie-tenému športovému funkcionárovi p. Jánovi VAVREKOVI. Na tomto podujatí sa zúčastnili družstvá Muráňa, Jelšavy, Sírka a družobného mesta z ČR Fryštáku.

Po slávnostnom otvorení predse-dom TJ Tatran p. Mlákaayom a starostom obce Ing. Goldschmid-tom sa vo vylučovacích stretnutiach stretli : Muráň - Jelšava 2:1, Fryšták - Sirk 0 : 3

Po obedňajšej prestávke sa v boji o 3. miesto stretli : Fryšták - Jel-šava 2:2

Na pokutové lopty zvíťazili hráči Fryštáku a obsadili 3. miesto. Vo finále nastúpili víťazi vylučovacích zápasov Muráň - Sirk, keď zápas sa skončil v riadnom hracom čase

remízou 1:1, a tak prišli na rad pokutové kopy, na ktoré zvíťazili hráči Muráňa a stali sa tak drži-teľmi víťaznej trofeje. Pri rozho-dovaní sa striedali: LACIAK, FAK-LA, WOLANGER.

Pred peknou návštevou divákov sa o spríjemnenie na tomto po-dujatí postarali usporiadatelia po-dávaním guláša, občerstvenia. Plánovanú diskotéku na záver ukončila nečakaná krátka búr-ka.

-PM-

Cvičia aj dôchodkyne

V minulom čísle našich obecných novín ste si našli správičku o mladých ženách v Muráni, ktoré chodia pravidelne cvičiť aerobik. Nie je však žiadnym tajomstvom, že ani niektoré staršie ženy za nimi nezaostávajú. Je všeobecne známe, že vlastne od zrodu modernej muránskej telocvične v roku 1988 s cieľom upevniť si zdravie ju začali navštevovať ženy rôzneho veku pod vedením ALICE KONTÚROVEJ. Kto ju pozná, s uznaním hod-notí jej vyšportovanú postavu - jednoznačne by jej mohli zá-vidieť aj niektoré osemnástky. Nie je to však len pochlebovač-né konštatovanie - máme aj dôkazy!

Pre Revúcku listy už v marci 1998 uviedla, že "zdravie - to nie sú len vitamíny a diéty ... V prvom rade je to pohyb na čerstvom vzduchu alebo v telocvični." Prvých šesť rokov sa cvičenky venovali AE-ROBIKU - podľa odbornej litera-túry intenzívnej pohybovej činnosti

prevažne vytrvalostného charakte-ru - táto zafažuje najmä srdcovú a dýchaciu sústavu a vyžaduje si veľkú spotrebu kyslíka. V súčas-nosti sa už staršie ženy štrnásť rokov zameriavajú na KALANETI-KU, ktorá je podľa cvičiteľky " vy-nikajúci cvičebný program na spev-

nenie svalov, na získanie peknej a pevnej postavy." Tvrdí zároveň, že má aj ďalšie prednosti : "zlep-šuje koordináciu, rovnováhu, uve-domovanie si vlastného tela, dis-ciplínu, rýchlosť, fyzické a dušev-né uvoľnenie, vytrvalosť, ovláda-nie tela, odolnosť voči prejedaniu atď."

Alice Kontúrová a spolu s ňou aj najvytrvalejšia cvičenka Matilda Gažúrová sverne už dvadsať ro-kov tvrdia, že treba mať pevnú vôľu, ak si chceme upevniť zdra-vie a mať pritom aj radosť z po-hybu, z pravidelných stretnutí v niektorom zariadení muránskych športovísk. Milé dôchodkyne, ne-pridáte sa?

Mgr. Ružena Svoreňová

S P O M I E N K A

Dňa 15. októbra 2008 uplynul rok, čo nás navždy opustil

MARTIN BEŇO

vo veku nedožitých 29 rokov. Hroby zarastajú trávou ale spomienky na neho nikdy nezarastú životom. S láskou a úctou si ho pripomína brat Peter s rodičmi, starou mamou, priateľka Magduška a rodina Beňová, Hajdúková, Kvetková a Svoreňová.

Foto: Posledný futbalový turnaj o Pohár starostu obce, do ktorého sa zapojil MARTIN BEŇO, zosnulý v r. 2007 (spodný rad prvý zľava). Družstvo tvorili Ján a Miroslav Svoreňovci, Milan Kvetko ml. a ďalší cezpoľní hráči.

MURÁŇ PATRÍ KVETOM

Kvety sú súčasťou nášho života. Kupujeme ich pri rôznych príležitostiach: víťame nimi príchod novorodencov, lúčime sa prostredníctvom nich s našimi drahými blízkymi, zdravíme oslávencov, vyjadrujeme úctu jubilantom, lásku vyvoleným, vďaka rodičom, učiteľom, lekárom. Kvety majú svoje trvalé miesto v kostoloch i na slávnostných recepciách, kvetmi naznačujeme hosťom, že sú vítaní. Kytice kvetov vyvolávajú radosť dvakrát : sú pozitívnym zážitkom pre darcu a potešením pre obdarovaného.

Najväčšiu radosť však rozdávať kvety v našich záhradkách a v Muráni sa im darí! Samozrejme, že nerastú samy od seba – ich pestovanie patrí k najkrajším záľubám muránskych žien. Tam, kde to podmienky dovoľujú, vlastne všade nás sprevádza lahodná vôňa, ktorou nepohrdnú ani včely. Kvetinám patrí náš nefalšovaný, úprimný obdiv. Skúsenejšie pestovateľky vedia, že najpríťažlivejšie záhradky sú tie, ktoré hýria pestrými farbami prírody od jari až do jesene. Niektoré kvety vydržia až do prvých mrazov, kým ich neprikryje sneh. Muráň patrí kvetom, lebo mnohé nezabúdajú najst si čas a priestor pre krásu, vyjadriť ňou radosť zo života. -RS-

FOTO LUBOMÍRA ADAMCA: Úlovok z dovolenky v zahraničí.

ŠTUDENTSÝ JABLČNÍK

Na chutný koláč nepotrebujeme vajcia, je lacný a zvládne ho aj školáčka. Vynikajúci je nielen v prvé dni, ale zásluhou jablka vydrží aj dlhšie a ešte je lahodnejší.

SUROVINY: 250 g hrubej múky, 250 g krupice, 130 g práškoveho cukru, 1 prášok do pečiva, 1 PALMARIN, jablká a škoricový cukor.

POSTUP : Rozmiešame múku, krupicu, cukor a prášok do pečiva. Na vymastený plech nasympeme polovicu zmesi, nakrájame na ňu polovicu tuku. Navrstvíme postrúhané jablká (čím viac, tým lepšie), posypeme škoricovým cukrom. Nasleduje druhá polovica múčnej zmesi, na ktorú nakrájame druhú polovicu PALMARINU. V rozohriatej rúre upečieme. Upečený koláč dobre posypeme práškovým cukrom a krájame ho až po vychladnutí. Dobrú chuť! RS-

Štvrtstoročie uplynulo odvtedy, ako sme začali nakupovať v novom nákupnom stredisku na námestí v Muráni. Do užívania bola teda nová budova v tvare L daná v roku 1983 : potraviny a rozličný tovar, zelenina a ovocie, mäso a údeniny pod jednou strechou, ktorá svojou štruktúrou pripomína hornatosť prostredia. Zdobili ju veľké okenné tabule, sněhobiele záclony a v pozadí silueta Muránskeho hradu.

NÁKUPNÉ STREDISKO JUBILUJE

V novom obchodnom stredisku Jednoty pred 25 rokmi – rovnako ako teraz – nepracovali len Muráncania. Vedúcou samoslužby s potravinami a rozličným tovarom bola PAULÍNA JAKUBOVSKÁ z Revúcej, podobne ako aj predavačky MÁRIA ŠIBALOVÁ a MARGITA TARDOVÁ. Svojou ochotou a dobrosrdečnosťou vedeli Muráncanom ulahodiť tak ako aj obyvateľka Mu-

ráňa – predavačka MÁRIA VRABCOVÁ, vtedy už dlhoročná pracovníčka Jednoty. Vedúcou predajne so zeleninou a ovocím sa stala MÁRIA HAJDÚKOVÁ, ktorá však už v minulosti musela vydržať v zelovoci v pivničných priestoroch staršej budovy za tromi mostami smerom na Tisovec – v takmer zdravotne nevyhovujúcom prostredí. V novej predajni sa uplatňoval pultový predaj a bohatá ponuka tovaru bola vždy najľákavejším pútačom, tak ako plné tašky ovocia a zeleniny zárukou zdravia prosperných vitamínov.

Práca predavačov je náročná a hlavne zodpovedná, a preto sú všade vítaní ohľaduplní a určite aj disciplinovaní zákazníci, ktorí vedia oceniť nakupovanie v príjemnom obchodnom prostredí. -RS-

Podakovanie sponzorom za obnovenie pamätníka SNP

V auguste 2008 sme si už 64. krát pripomenuli povstanie slovenského národa proti nenávidenému fašizmu kyticou kvetov k pomníku na námestí v Muráni, krásnymi piesňami a recitáciou profesora Kochjara o odhodlaní brániť vlasť. Pamätný – sviatočný deň v Muráni sme oslávili 28. augusta 2008.

Na Veľkej Lúke – lokalita Piesok sme obnovili pamätník SNP. Veľké ďakujem za finančnú pomoc patrí: pani GOLDÍROVEJ JARMILKE – Muránska píla, p. DUŠANOVI ĎUREJOVI – hosťinec KORUNA, SMZ Jelšava a.s., Obecný úrad v Muráni – p. starostovi Ing. ROMANOVI GOLDSCHMIDTOVI, p. IVANOVI FABOVI – predajňa mäsa. V neposlednom rade vďaka patrí aj riaditeľstvu OZ REVÚCA, správcovi FERKOVI FRANDELOVI a STANKOVI BEŇOVI.

Len vďaka vašej pomoci sme mohli uskutočniť svoje predsavzatie a dielo obnoviť. Česť vašej vlasteneckej zodpovednosti za odkaz SNP! Predseda ZO SZPB v Muráni Jozef Kubaško

V núdzi poznáš priateľa

Moje POĎAKOVANIE patrí Mgr. Miroslavovi SKLENÁRIKOVI, ktorý mi pomohol pár hodín po polnoci v nedeľu 5. októbra 2008. Cestou domov z Oravy mi na Čertovici auto vypovedalo službu. Žiaden z okoloidúcich vodičov nezastavil, aby mi poskytol pomoc. Uprostred noci nereagovali na môj telefonát ani kamaráti. Mój dobrý sused však neváhal vydať sa na dlhšiu cestu, nezabudol priniesť ani teplú vetrovku a ponúknuť ma horúcou kávou. Ďakujem aj jeho rodine, že tolerovali jeho rozhodnutie pomôcť mi v núdzi. Miroslav Svoreň

Poznáte pôvod svojho mena?

Zdroj: Všeobecný encyklopedický slovník, 2002

SEPTEMBER:

1. **MARIANNA** - odvodené od mena MARIÁN – lat. pôvod, muž patriaci k rodu Máriovcov.
2. **MIRIAM, MIRIAMA** – hebrejský pôvod, znamená milovaná Bohom.
3. **MARTINA** – od mena MARTIN, latinský pôvod, znamená bojovný.
4. **OLEG** - ruské meno škandinávského pôvodu, znamená prinášajúci spásu, svätý, zdravý, silný.
5. **MARIA** – meno hebrejského pôvodu. Znamená milovaná Bohom, more horkosti, pani, kvapka mora, krásna.
6. **LUDMILA** – meno staročeského pôvodu, znamená ľudu milá.
7. **MATUŠ** – hebrejský pôvod, znamená Dar boží.
8. **ZDENKA** – podobne ako Zdeno, ZDENĚK – meno českého pôvodu, znamená vytvoriť slávu.
9. **VÁCLAV** – meno slovanského pôvodu, znamená slávnejší.
10. **MICHAL** – hebrejský pôvod, znamená podobný Bohu.

OKTÓBER:

1. **STELA** – meno latinského pôvodu, znamená hviezda.
2. **FRANTIŠEK** – podľa známeho z Assisi, latinský mních zanechal bezstarostný život v bohatej rodine, rozdal majetok, stal sa kajúcnikom, staral sa o malomocných, viedol zbožný život.
3. **NATÁLIA** – meno latinského pôvodu. Znamená deň narodenia, narodeniny, dieťa Vianoc.
4. **VIERA** - v kresťanskom zmysle obrátená k Bohu, predpoklad spásy.
5. **SLAVOMÍRA** – slovanský pôvod, oslavujúca mier, pokoj.
6. **TERÉZIA** – meno gréckeho pôvodu, znamená záštitu, zber úrody, pochádzajúcej z ostrovov.
7. **LUKÁŠ** – meno latinského pôvodu. Znamená pochádzajúci z Lukánie (južné Taliansko).
8. **KLÁRA** – latinského pôvodu. Znamená jasná, čistá.
9. **SIMON, SIMONA** – meno hebrejského pôvodu, načúvajúci. (Ďalšie mená nie sú v slovníku uvedené.)

Výherca kvízu POZNÁŠ SVOJU OBEC?

Na 20 kvízových otázok v 1. a 2. čísle našich obecných novín správne písomne odpovedala Mgr. MÁRIA GARLÁTOVÁ z Revúcej. Výhru si prevezme od starostu obce Ing. Romana Goldschmidta.

MURÁNSKE NOVINY

Obecné noviny
Vydáva obec Muráň
Adresa redakcie:
OÚ MURÁŇ, č. 329,
Tel: 058/4881029
e-mail:
obec.muran@mail.t-com.sk
Reg. číslo: RP 389/2008
Štrvtrčovník
Šéfredaktorka:
Mgr. Ružena Svoreňová
Graf. úprava a tlač:
HLP Grafik s.r.o., Brezno